

DOI: 10.31648/kpp.8488

Adrian Marchlewski

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0002-7081-5892

adrian.marchlewski00@gmail.com

Pełnomocnictwo udzielane w celu zawierania umowy między spółką a członkiem zarządu, jako współnikami spółki komandytowej. Glosa aprobująca do uchwały Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2019 r., sygn. akt III CZP 71/18

Tezy

- 1) Ustawodawca w przepisie art. 210 § 1 k.s.h. nie stworzył odrębnej konstrukcji pełnomocnictwa od tej uregulowanej w Kodeksie cywilnym. W drodze wyjątku nadał zgromadzeniu wspólników kompetencje do powołania pełnomocnika spółki jako jej mandatariusza w umowach i sporach z członkiem jej zarządu. Powyższy przepis ogranicza prawo zarządu do reprezentacji spółki na rzecz zgromadzenia wspólników, które także jest organem spółki. W obu przypadkach źródłem umocowania pełnomocnika jest oświadczenie woli spółki jako mandanta.
- 2) Niedopuszczalne jest udzielenie pełnomocnictwa na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. osobie będącej jednocześnie komandytariuszem i członkiem zarządu spółki z o.o. (komplementariusza). Doprowadziłoby to do sytuacji, w której komandytariusz reprezentowałby obie strony czynności prawnej. Bez przeszkód mógłby podejmować działania mające na celu ograniczenie swojej odpowiedzialności za zobowiązania spółki komandytowej poprzez obniżenie sumy komandytowej, tym samym naruszając interesy spółki z o.o.
- 3) Do czynności zawieranych między współnikami „jednoosobowej” spółki komandytowej stosuje się przepis art. 210 § 2 k.s.h., atypowy charakter tej konstrukcji przejawia się w jej faktycznej jednoosobowości. Uniemożliwia to naruszenie interesów zarówno samej spółki jak i jej współnika wbrew ich woli.

Wstęp

Przedmiotem glosy jest uchwała Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2019 r., sygn. akt III CZP 71/18. W analizowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy zajął się określeniem charakteru prawnego pełnomocnictwa z art. 210 § 1 Kodeksu spółek handlowych¹. Zgodnie z tym przepisem w umowie między spółką a członkiem jej zarządu, a także w sporze między tymi podmiotami spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. Tym samym wyłącza on możliwość reprezentacji spółki w powyższych sytuacjach przez inne podmioty. W glosowanej uchwale Sąd Najwyższy opowiedział się za cywilnym charakterem pełnomocnictwa udzielanego przez zgromadzenie wspólników. Z tego względu celem określenia zakresu pełnomocnictwa w art. 210 § 1 k.s.h. należy odwołać się do granic umocowania pełnomocnika określonych z art. 98 Kodeksu cywilnego², zgodnie z którym pełnomocnictwo może być udzielone do poszczególnej czynności, do pewnego rodzaju czynności lub pełnomocnictwo ogólne³. Należy także zwrócić uwagę na art. 210 § 2 k.s.h., zgodnie z którym gdy wspólnikiem jednoosobowej spółki z o.o. jest jednocześnie jedyny członek jej zarządu, przepisu § 1 się nie stosuje. W takim przypadku czynność prawna zawarta między tym wspólnikiem a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego. Ponadto o każdorazowym dokonaniu takiej czynności prawnej notariusz zawiadamia sąd rejestrowy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Stan faktyczny glosowanego orzeczenia

W stanie faktycznym glosowanego orzeczenia notariusz odmówił zaprotokołowania uchwały nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, uważając za sprzeczne z prawem powołanie na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. na czas nieoznaczony pełnomocnika do reprezentowania spółki w umowach, które mają być w przyszłości zawierane między tą spółką a prezesem jej zarządu oraz do dokonywania wszelkich czynności faktycznych i prawnych, które okażą się niezbędne do wykonywania pełnomocnictwa, również podczas zgromadzeń wspólników. Swoją odmowę umotywował, wskazując, że oznaczało by to udzielenie pełnomocnictwa w sposób blankietowy, podczas gdy powołany przepis dotyczy reprezentowania spółki w sprawie konkretnej umowy lub w konkretnym sporze między członkiem zarządu a spółką. Ponadto notariusz podniósł, że według niego w art. 210 § 1 k.s.h. nie ma mowy o podejmowaniu uchwał podczas zebrań (zgromadzeń) wspólników spółki komandytowej i na podstawie tego przepisu nie można powoływać pełnomocnika do podejmowania uchwał w imieniu spółki z o.o. jako wspólnika w spółce komandytowej oraz do zawierania umów w tej spółce między wspólnikami, zwłaszcza

¹Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1526, t.j. z dnia 4 września 2020 r.); dalej: k.s.h.

²Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r., poz. 1740, t.j. z dnia 8 października 2020 r.); dalej: k.c.

³A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2020, s. 447.

jeśli członkiem zarządu komplementariusza (spółki z o.o.) oraz komandytariuszem jest ta sama osoba fizyczna. Należy wskazać, że pełnomocnictwo będące przedmiotem uchwały miało mieć zastosowanie w czynnościach dotyczących spółki komandytowej, w której powyższa spółka z o.o. była komplementariuszem, a status komandytariusza posiadał jeden z dwóch wspólników spółki z o.o., będący jednocześnie prezesem jej jednoosobowego zarządu. Wspólnicy spółki z o.o. zaskarżyli powyższą odmowę zażaleniem do sądu okręgowego, podnosząc, że wykładnia art. 210 § 1 k.s.h. przemawia za możliwością ustanowienia pełnomocnika do zawierania umów między wskazanymi podmiotami i podejmowania przez nich uchwał jako wspólników w spółce komandytowej.

Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego wraz z argumentacją

Sąd Najwyższy w głosowanym orzeczeniu w pierwszej kolejności odniósł się do problemu w przedmiocie możliwości stosowania przepisów k.c. do pełnomocnika powołanego przez zgromadzenie wspólników na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. Do tego zagadnienia Sąd Najwyższy odniósł się już wcześniej⁴, stwierdzając wówczas, że taki pełnomocnik nie jest pełnomocnikiem sensu stricto spółki z o.o., lecz pełnomocnikiem organizacyjnym (korporacyjnym). Powyższą tezę próbował uzasadnić, powołując się na źródło umocowania pełnomocnika, którym jest uchwała zgromadzenia wspólników (organu spółki nieposiadającego prawa do jej reprezentacji), a nie uchwała zarządu. Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że zakres kompetencji pełnomocnika umocowanego na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. jest znacznie ograniczony w stosunku do pełnomocnictwa cywilnego. Z tego względu określił go mianem „zastępczego zarządcy”, który dokonuje ściśle oznaczonych czynności, w normalnych okolicznościach należących do kompetencji zarządu jako organu spółki. W związku z powyższym, zdaniem Sądu Najwyższego, pełnomocnictwo z przepisu art. 210 § 1 k.s.h. jest autonomiczną instytucją prawa handlowego i nie stosuje się do niego przepisów k.c. W głosowanej uchwale Sąd Najwyższy przeciwstawił powyższemu pogładowi tezę przedstawioną w postanowieniu Sądu Najwyższego⁵, zgodnie z którą z powodu braku uregulowania w k.s.h. kwestii formy pełnomocnictwa należy, poprzez art. 2 k.s.h., sięgnąć do unormowań zawartych w k.c., w szczególności do art. 99, który znajduje tu zastosowanie wprost, gdyż nie sprzeciwia się temu właściwość (natura) stosunku prawnego spółki. Ponadto Sąd Najwyższy przedstawił krytyczny stosunek doktryny wobec wyroku Sądu Najwyższego w sprawie II CSK 217/11, mianowicie doktryna w komentarzach do powyższego orzeczenia odwołała się do zasady jedności prawa cywilnego i znaczenia art. 2 k.s.h., jednocześnie wskazując na brak kompleksowego unormowania pełnomocnictwa z przepisu art. 210 § 1 k.s.h. w postaci przepisów stanowiących *lex specialis* wobec k.c. Przedstawiciele doktryny w swoich wypowiedziach podkreślają, że ustawodawca określa obu przedstawicieli zarówno w k.c., jak i w k.s.h. mianem

⁴ Wyrok SN z 15 czerwca 2012 r., sygn. akt II CSK 217/11, OSNC 2013, nr 2, poz. 27.

⁵ Postanowienie SN z 27 lutego 2009 r., sygn. akt II CSK 509/08, Lex nr 584729.

pełnomocnika. Sąd Najwyższy w głosowanej uchwale, przychylając się do stanowiska doktryny, stwierdził, że k.s.h. nie tworzy nowej konstrukcji pełnomocnictwa; tym samym należy traktować je jako pełnomocnictwo w rozumieniu k.c. z ustawowo określonym zakresem działania. Rozstrzygając kwestię charakteru pełnomocnictwa z przepisu art. 210 k.s.h., jednocześnie zwraca uwagę na ekonomiczny aspekt powołania pełnomocnika umocowanego do dokonywania czynności pewnego rodzaju. Ze względu na ograniczenia ustawowe oraz te wynikające z umowy spółki zwołanie zgromadzenia wspólników i jego przeprowadzenie wiąże się ze zbyt dużymi kosztami dla spółki. Ponadto każdorazowe powoływanie wspólnika do konkretnej czynności prawnej lub sporu niewątpliwie jest utrudnione, a przy większej liczbie wspólników podjęcie potrzebnej uchwały w odpowiednim czasie niemal niemożliwe. Za dopuszczalnością ustanowienia pełnomocnika rodzajowego przemawia także natura instytucji pełnomocnictwa oparta na zaufaniu oraz możliwość jego odwołania albo ograniczenia zakresu przez zgromadzenie wspólników. Sąd Najwyższy nie zauważa przeszkód w udzieleniu pełnomocnictwa bezterminowego. W przypadku pełnomocnictwa szczególnego powyższy problem nie istnieje, ponieważ co do zasady takie pełnomocnictwo wygasa z chwilą dokonania konkretnej czynności lub zakończenia sporu. Aprobując udzielenie pełnomocnictwa rodzajowego, Sąd Najwyższy zwraca jednak uwagę na niedopuszczalność podjęcia takiej uchwały powołującej pełnomocnika, której treść stworzy z niego quasi-organ spółki oraz faktycznie pozbawi lub ograniczy rzeczywiste uprawnienia wspólników realizowane w postaci ich zgromadzenia. Odnosząc się do stanu faktycznego rozpatrywanej sprawy, Sąd Najwyższy uznał za niedopuszczalne reprezentowanie przez tego samego pełnomocnika zarówno komplementariusza spółki komandytowej (spółki z o.o.), jak i jej komandytariusza będącego jednocześnie członkiem zarządu powyższej spółki z o.o. Zdaniem Sądu Najwyższego jest to sprzeczne z naturą spółki komandytowej, jej osobowym charakterem oraz solidarną odpowiedzialnością za jej zobowiązania.

Analiza argumentacji Sądu Najwyższego

Za trafne należy uznać rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego odnośnie do możliwości stosowania przepisów k.c. do pełnomocnictwa udzielanego na podstawie przepisu art. 210 § 1 k.s.h.⁶ Ustawodawca w przepisie art. 210 § 1 k.s.h. nie stworzył odrębnej konstrukcji pełnomocnictwa od tej uregulowanej w k.c. W drodze wyjątku nadał zgromadzeniu wspólników kompetencje do powołania pełnomocnika spółki jako jej mandatariusza w umowach i sporach z członkiem jej zarządu. Powyższy przepis ogranicza prawo zarządu do reprezentacji spółki na rzecz zgromadzenia wspólników, które także jest obligatoryjnym organem spółki. W obu przypadkach źródłem umocowania

⁶ Ł. Węgrzynowski, *Stosowanie przepisów kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie do pełnomocnika z art. 210 i 379 k.s.h.*, 2019, Lex.

pełnomocnika jest oświadczenie woli spółki jako mandanta⁷, m.in. z tego względu omawiane pełnomocnictwo podlega odpowiednim przepisom k.c.⁸ Nieprzekonywający jest także argument dotyczący zakresu umocowania pełnomocnika – dyspozycja przepisu art. 210 § 1 k.s.h. nie rozróżnia czynności prawnych nią objętych. W związku z tym należy uznać, że dotyczy wszelkich umów i sporów, których stronami są spółka i członek jej zarządu, bez względu na związek z wykonywaną przez niego funkcję⁹. Ponadto należy wskazać, że gdyby ustawodawca chciał stworzyć nową konstrukcję pełnomocnictwa, odrębną od tej uregulowanej w k.c., zrobiłby to wyczerpująco w treści k.s.h. Nie sposób nie zaznaczyć faktu, że ustawodawca obu reprezentantów określił jednako- wym mianem, nie tworząc dla pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników odrębnej, charakterystycznej nazwy. Z tych względów przepis art. 210 § 1 k.s.h. należy uznać za *lex specialis* w stosunku do regulacji k.c. Zgodnie z art. 2 k.s.h. zasadą jest, że w sprawach nieuregulowanych w k.s.h. stosuje się przepisy k.c. wprost. Wyjątek od wspomnianej zasady reguluje zdanie drugie omawianego artykułu, zgodnie z którym przepisy k.c. stosuje się odpowiednio, jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej. W związku z powyższym przepisy k.c. stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy zastosowanie ich wprost prowadziłyby do wypaczenia istoty stosunku spółki handlowej¹⁰. Kompetencja zgromadzenia wspólników do powołania pełnomocnika reprezentującego spółkę w umowie lub sporze z członkiem jej zarządu ma na celu ochronę interesów spółki, pozostałych wspólników, a także jej wierzycieli. Przepis art. 210 § 1 k.s.h. wyklucza sytuację, w której przy zawieraniu umowy przez spółkę z o.o. z członkiem jej zarządu po obu stronach czynności prawnej występowałyby ta sama osoba, ogniskując w sobie konflikt interesów między spółką posiadającą osobowość prawną a członkiem jej zarządu jako osobą fizyczną¹¹.

⁷ M. Baszczyk, *Reprezentacja spółki z o.o. w umowie z członkiem zarządu – kilka uwag na tle art. 210 § 1 k.s.h.*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2020, nr 3, s. 45–50. Zob. także uchwałę SN z 14 października 2010 r., sygn. akt III CZP 63/10, OSNC 2011, nr 4, poz. 40: „Jak długo zarząd spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uprawniony do jej reprezentacji nie złoży oświadczenia woli lub nie dokona czynności procesowej zgodnie z tymi wymaganiami, tak długo nie można przyjąć, że w świetle teorii organów czynności te zostały dokonane przez spółkę. W określonych przypadkach ustawodawca dostrzegł potrzebę modyfikacji obowiązującej zasady reprezentacji, ze względu na szczególnie charakter dokonywane jest to jednak w sposób wyraźny i jednoznaczny; przepis określa wówczas wprost, w jaki sposób osoba prawna powinna być reprezentowana (m.in. art. 210 i 569 k.s.h.)”.

⁸ S. Czepita, Z. Kuniewicz, *Cywilne prawo – pełnomocnictwo – uchwała wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o sprzedaży nieruchomości członkowi jej zarządu i o udzieleniu pełnomocnictwa do tej czynności innemu członkowi tego zarządu. Glosa do wyroku SN z dnia 15 czerwca 2012 r., II CSK 217/11*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2013, nr 9, s. 94.

⁹ Postanowienie SN z 11 marca 2010 r., sygn. akt IV CSK 413/09, Lex nr 677902.

¹⁰ Zob. M. Dumkiewicz, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2020, art. 2; T. Mróz, *Podstawowe problemy szczególnej reprezentacji spółki z o.o. (art. 210 § 1 k.s.h.)*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2019, nr 9, s. 18–24.

¹¹ Postanowienie SN z 11 marca 2010 r., sygn. akt IV CSK 413/09, Lex nr 677902; wyrok SA w Krakowie z 11 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa 746/18, Lex nr 2712212; wyrok WSA w Opolu z 20 grudnia 2017 r., sygn. akt I SA/Op 427/17, Lex nr 2426770.

W świetle powyższego należy określić takie granice omawianego pełnomocnictwa, które zapewniłyby pełnomocnikowi efektywne działanie, a spółce ochronę jej interesów. Podzieliwszy zdanie Sądu Najwyższego co do niedopuszczalności udzielenia pełnomocnictwa ogólnego, za dopuszczalne należy uznać pełnomocnictwo udzielone co najmniej do poszczególnej czynności, a więc także do czynności określonego rodzaju ze względu na przedmiot umowy lub sporu albo podmiot (umocowanie do zawierania umów z oznaczonym członkiem zarządu)¹². Sąd Najwyższy w głosowanej uchwale trafnie stwierdza, że każdorazowe powoływanie pełnomocnika do zawarcia konkretnej umowy lub prowadzenia konkretnego sporu, ze względu na procedurę zwoływania zgromadzenia wspólników, byłoby utrudnione, a przy większej liczbie wspólników mogłoby doprowadzić do niepodjęcia uchwały w czasie, co niewątpliwie naraziłoby spółkę na zbędne koszty i negatywne sekwele. Podobny problem dotyka reprezentacji przez radę nadzorczą, która (jeśli została ustanowiona) jest stałym organem spółki i reprezentując ją w umowach między nią a członkami jej zarządu działa kolegialnie¹³. Ponadto podjęcie przez nią uchwały zawsze wymaga zwołania posiedzenia. Niewątpliwie działanie jednego pełnomocnika będzie efektywniejsze niż działanie organu kolegialnego. Co do dopuszczalności udzielenia pełnomocnictwa bezterminowego również należy podzielić zdanie Sądu Najwyższego, który m.in. wskazał oparcie instytucji pełnomocnictwa na zaufaniu mandanta (spółki).

W kwestii kręgu osób, które mogą reprezentować spółkę z o.o. w umowach lub sporach z członkiem jej zarządu, za bezsprzeczne należy uznać, że może to być jeden ze wspólników lub osoba trzecia. Wątpliwości budzi natomiast to, czy takim pełnomocnikiem może być członek zarządu. Ustawodawca w przepisie art. 210 k.s.h. nie wprowadził żadnych wyłączeń podmiotowych, pozostawiając zgromadzeniu wspólników swobodę wyboru, które jako organ spółki świadomy istniejących w niej powiązań osobowych ma zagwarantować należytą ochronę interesu spółki¹⁴. Ponadto zgromadzenie wspólników może zabezpieczyć interes spółki poprzez wyznaczenie bardziej precyzyjnego zakresu umocowania pełnomocnika. W związku z powyższym członek zarządu spółki z o.o. może reprezentować spółkę na podstawie powyższego przepisu, jeżeli nie jest on drugą stroną czynności¹⁵. Jednak za niedopuszczalne należy uznać udzielenie tego pełnomocnictwa osobie będącej jednocześnie komandytariuszem i członkiem zarządu spółki z o.o. (komplementariusza tej samej spółki komandytowej). Doprowadziłoby to do sytuacji, w której komandytariusz reprezentowałby obie strony czynności prawnej. Bez przeszkód mógłby podejmować działania mające na celu ograniczenie swojej odpowiedzialności za zobowiązania spółki komandytowej poprzez obniżenie sumy komandytowej, tym samym naruszając interesy spółki z o.o., która jako komplementariusz za zobowiązania

¹²T. Szczurowski, *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach gospodarczych w 2019 r.*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 3, s. 34–40.

¹³Wyrok SN z 23 września 2004 r., sygn. akt I PK 501/03, OSNP 2005, nr 4, poz. 56.

¹⁴M. Koralewski, *Członek zarządu jako pełnomocnik spółki*, 2020, Lex.

¹⁵Postanowienie SN z 11 marca 2010 r., sygn. akt IV CSK 413/09, Lex nr 677902; wyrok SA w Białymstoku z 20 marca 2018 r., sygn. akt III AUa 18/18, Lex nr 2481762.

spółki odpowiada całym swoim majątkiem bez ograniczeń. Zastosowanie przepisu art. 210 § 1 k.s.h. do umowy zawieranej przez członka zarządu spółki z o.o. – komplementariusza spółki komandytowej wyłącza ryzyko zawarcia przez niego czynności „z samym sobą” oraz naruszenia interesów spółki. Za powyższym stanowiskiem przemawia także wykładnia funkcjonalna tej regulacji. Zdaniem przedstawicieli doktryny reguły wynikające z przepisu art. 210 k.s.h. odnoszą się do wszelkich umów zawieranych między spółką a członkiem zarządu, nawet niezwiązanych z wykonywaniem tej funkcji¹⁶. Potwierdza to również ustawodawca w art. 210 § 1¹ k.s.h., zgodnie z którym art. 210 k.s.h. stosuje się m.in. do zawarcia umowy spółki. Powyższy przepis znajdzie również zastosowanie w przypadku zmiany umowy spółki komandytowej, a także jej wypowiedzenia. Przy czym nie ma znaczenia, czy spółka z o.o. i członek jej zarządu są jedynymi wspólnikami spółki komandytowej, czy też w spółce uczestniczy więcej osób¹⁷.

Przypadkiem zasługującym na uwagę jest sytuacja, w której wspólnikami spółki komandytowej są jednoosobowa spółka z o.o. (w roli komplementariusza) oraz jedyny członek zarządu tej spółki (w roli komandytariusza)¹⁸. Powyższy stan faktyczny nie narusza wyrażonej w przepisie art. 102 k.s.h. zasady co najmniej dwuosobowego składu spółki komandytowej. Niebudzącym wątpliwości jest także fakt, że zarówno komandytariusz, jak i prowadzona przez niego spółka z o.o. (komplementariusz) to dwa osobne byty prawne, mimo że faktycznie prowadzone są przez jedną osobę. Osoba ta jako jedyny członek zarządu prowadzi i reprezentuje sprawy spółki z o.o., zaś jako osoba fizyczna występuje w roli komandytariusza. W związku z tym jednoosobowy zarząd spółki z o.o. (komplementariusza) pełni rolę przedstawiciela ustawowego spółki komandytowej¹⁹. Jednak należy zwrócić uwagę na kwestię odpowiedzialności spółki z o.o., bowiem zgodnie z art. 151 § 4 k.s.h. jej wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Spółka z o.o., jako spółka handlowa posiadająca osobowość prawną, odpowiada za zobowiązania całym swoim majątkiem, a odpowiedzialność wspólników

¹⁶ J. Sadowski, *Spółki jednoosobowe*, „Prawo w Działaniu” 2008, nr 6, s. 252–299; M. Tajer, *Reprezentacja szczególna spółki kapitałowej – art. 210 § 1 k.s.h. art. 379 § 1 k.s.h. oraz skutki prawne ich naruszenia*, „Rejent” 2009, nr 1, s. 72–89.

¹⁷ M. Śledzikowski, *Zastosowanie art. 210 § 1 k.s.h. do zmiany umowy spółki komandytowej. Glosa do uchwały SN z dnia 7 września 2018 r., III CZP 42/18*, „Glosa” 2019, nr 4, s. 31–39; T. Szczurowski, *Zastosowanie art. 210 Kodeksu spółek handlowych przy zmianie umowy spółki komandytowej*, „Przeгляд Ustawodawstwa Gospodarczego” 2019, nr 1, s. 31–35, teza nr 1.

¹⁸ A. Kidyba (red.), *Meritum. Prawo spółek 2013*, 2013, ABC: „Pierwszą spółką zasługującą na miano »atypowej« jest »jednoosobowa« spółka komandytowa. Spółka taka jest zawsze spółką z udziałem osoby prawnej (spółki z o.o. względnie akcyjnej) w charakterze komplementariusza, jednak ta cecha, zgodnie z wcześniejszym założeniem, nie czyni jeszcze spółki komandytowej »atypową«. »Atypowość« takiej spółki wynika stąd, że jedynym wspólnikiem spółki kapitałowej będącej komplementariuszem jest jedyny komandytariusz w tejże spółce komandytowej. Rzecz jasna, formalnie spółka posiada dwóch wspólników – spółkę kapitałową i osobę fizyczną. Faktycznie jednak, ogół uprawnień majątkowych i korporacyjnych w spółce komandytowej należy – pośrednio lub bezpośrednio – do jednej osoby. Umowa spółki w regulacji stosunków wewnętrznych, zarówno majątkowych, jak i niemajątkowych może w żaden sposób nie wskazywać na atypowy charakter takiej spółki. Atypowość wynika właśnie z konfiguracji wspólników, sprowadzającej się do ich zależności, a w konsekwencji do faktycznej jednoosobowości”.

¹⁹ M. Dumkiewicz, op. cit., art. 117.

jest wyłączona²⁰. W przypadku „jednoosobowej” spółki komandytowej obaj wspólnicy ponoszą odpowiedzialność odpowiednio, spółka z o.o. – całym swoim majątkiem, a odpowiedzialność komandytariusza zgodnie z art. 111 k.s.h. jest ograniczona do wysokości sumy komandytowej. W myśl przepisu art. 210 § 2 k.s.h. do powyższej konstrukcji nie stosuje się zasad reprezentacji z przepisu art. 210 § 1 k.s.h. Przepis ten wprowadza konieczność zachowania formy aktu notarialnego dla czynności prawnej między jedynym wspólnikiem będącym jedynym członkiem zarządu a reprezentowaną przez niego spółką. Skutkiem niezachowania formy aktu notarialnego jest bezwzględna nieważność czynności prawnej²¹. Ponadto powyższa regulacja nakłada na notariusza obowiązek każdorazowego zawiadomienia sądu rejestrowego, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o dokonanej czynności. Z tych względów do czynności zawieranych między wspólnikami „jednoosobowej” spółki komandytowej stosuje się przepis art. 210 § 2 k.s.h., atypowy charakter tej konstrukcji, przejawiający się w faktycznej jednoosobowości spółki, co uniemożliwia naruszenie interesów zarówno samej spółki, jak i jej wspólnika wbrew ich woli. Wątpliwości budzi jednak sytuacja wierzycieli spółki, których zaspokojenie w razie niewypłacalności spółki może być zagrożone. Należy jednak pamiętać, że okoliczność udzielenia „gwarancji” w formie aktu notarialnego nie przesądza o tym, że sąd z urzędu ma bezkrytycznie odnieść się do jej treści²².

Podsumowanie

Podsumowując, należy stwierdzić, że pełnomocnictwo udzielane na podstawie przepisu art. 210 § 1 k.s.h. nie ma charakteru autonomicznego na gruncie k.s.h. Z tego względu konieczne jest stosowanie do niego przepisów k.c. Należy zgodzić się ze zdaniem Sądu Najwyższego, że może być ono udzielone nie tylko do poszczególnych czynności, ale także do czynności określonego rodzaju. Ponadto Sąd Najwyższy w głosowanej uchwale dopuszcza zastosowanie powyższego przepisu do wszelkich umów, a w szczególności uchwał podejmowanych przez wspólników spółki komandytowej, której komplementariuszem jest spółka z o.o., a status komandytariusza posiada członek jej zarządu. Za trafne należy uznać stwierdzenie, że w takiej sytuacji owym pełnomocnikiem nie powinien być wspólnik będący jednocześnie członkiem zarządu komplementariusza i komandytariuszem. Ma to związek z pierwszorzędnym celem tej regulacji, jakim jest ochrona interesów spółki z o.o. i jej wspólników jako komplementariusza spółki komandytowej (w przypadku spółki komandytowej, której wspólnikami są

²⁰ Wyrok WSA w Białymstoku z 31 sierpnia 2015 r., sygn. akt II SA/Bk 377/15, Lex nr 1796603; M. Dumkiewicz, A. Kidyba, *Komentarz aktualizowany do art. 1–300 Kodeksu spółek handlowych*, 2021, Lex, art. 151.

²¹ Wyrok SN z 18 grudnia 2019 r., sygn. akt I PK 204/18, Lex nr 2775331; wyrok SA w Gdańsku z 7 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa 197/16, Lex nr 2157804.

²² Wyrok SA w Łodzi z 12 października 2012 r., sygn. akt I ACa 722/12, Lex nr 1237059; R. Szczęsny, *Ograniczenia kompetencji członków zarządu w spółkach kapitałowych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2002, nr 11, s. 10.

jednoosobowa spółka z o.o. o statusie komplementariusza i jedyny członek jej zarządu jako komandytariusz). W powyższej sytuacji do skuteczności czynności prawnej między tymi współnikami wystarczy zachowanie dla niej formy aktu notarialnego oraz każdorazowe zawiadomienie sądu rejestrowego przez notariusza o dokonanej czynności.

BIBLIOGRAFIA

Literatura

- Baszczyk M., *Reprezentacja spółki z o.o. w umowie z członkiem zarządu – kilka uwag na tle art. 210 § 1 k.s.h.*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2020, nr 3.
- Czepita S., Kuniewicz Z., *Cywilne prawo – pełnomocnictwo – uchwała współników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o sprzedaży nieruchomości członkowi jej zarządu i o udzieleniu pełnomocnictwa do tej czynności innemu członkowi tego zarządu. Glosa do wyroku SN z dnia 15 czerwca 2012 r., II CSK 217/11*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2013, nr 9.
- Dumkiewicz M., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2020.
- Dumkiewicz M., Kidyba A., *Komentarz aktualizowany do art. 1–300 Kodeksu spółek handlowych*, 2021, Lex.
- Kidyba A. (red.), *Meritum. Prawo spółek 2013*, 2013, ABC.
- Koralewski M., *Członek zarządu jako pełnomocnik spółki*, 2020, Lex.
- Mróz T., *Podstawowe problemy szczególnej reprezentacji spółki z o.o. (art. 210 § 1 k.s.h.)*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2019, nr 9.
- Sadomski J., *Spółki jednoosobowe*, „Prawo w Działaniu” 2008, nr 6.
- Szczęsny R., *Ograniczenia kompetencji członków zarządu w spółkach kapitałowych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2002, nr 11, s. 10.
- Szczurowski T., *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach gospodarczych w 2019 r.*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 3.
- Szczurowski T., *Zastosowanie art. 210 Kodeksu spółek handlowych przy zmianie umowy spółki komandytowej*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2019, nr 1.
- Śledzikowski M., *Zastosowanie art. 210 § 1 k.s.h. do zmiany umowy spółki komandytowej. Glosa do uchwały SN z dnia 7 września 2018 r., III CZP 42/18*, „Glosa” 2019, nr 4.
- Tajer M., *Reprezentacja szczególna spółki kapitałowej – art. 210 § 1 k.s.h. art. 379 § 1 k.s.h. oraz skutki prawne ich naruszenia*, „Rejent” 2009, nr 1.
- Węgrzynowski Ł., *Stosowanie przepisów kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie do pełnomocnika z art. 210 i 379 k.s.h.*, 2019, Lex.
- Wolter A., Ignatowicz J., Stefaniuk K., *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2020.

Akty prawne

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1526, t.j. z dnia 4 września 2020 r.).

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r., poz. 1740, t.j. z dnia 8 października 2020 r.).

Orzecznictwo

Postanowienie SN z 27 lutego 2009 r., sygn. akt II CSK 509/08, Lex nr 584729.

Postanowienie SN z 11 marca 2010 r., sygn. akt IV CSK 413/09, Lex nr 677902.

Uchwała SN z 14 października 2010 r., sygn. akt III CZP 63/10, OSNC 2011, nr 4, poz. 40.

Wyrok SN z 23 września 2004 r., sygn. akt I PK 501/03, OSNP 2005, nr 4, poz. 56.

Wyrok SN z 15 czerwca 2012 r., sygn. akt II CSK 217/11, OSNC 2013, nr 2, poz. 27.

Wyrok SN z 18 grudnia 2019 r., sygn. akt I PK 204/18, Lex nr 2775331.

Wyrok SA w Łodzi z 12 października 2012 r., sygn. akt I ACa 722/12, Lex nr 1237059.

Wyrok SA w Gdańsku z 7 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa 197/16, Lex nr 2157804.

Wyrok SA w Białymstoku z 20 marca 2018 r., sygn. akt III AUa 18/18, Lex nr 2481762.

Wyrok SA w Krakowie z 11 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa 746/18, Lex nr 2712212.

Wyrok WSA w Białymstoku z 31 sierpnia 2015 r., sygn. akt II SA/Bk 377/15, Lex nr 1796603.

Wyrok WSA w Opolu z 20 grudnia 2017 r., sygn. akt I SA/Op 427/17, Lex nr 2426770.

A power of attorney granted to conclude an agreement between the company and a member of the management board as partners of a limited partnership. Glossary approving the resolution of the Supreme Court of 30 January 2019 (III CZP 71/18)

Summary

The subject of the analysis is the resolution of the Supreme Court of 30 January 2019, III CZP 71/18. This resolution is in line with the jurisprudence regarding the application of the provisions of the Civil Code on the power of attorney to the attorney under Art. 210 k.s.h. The supreme court resolving legal issues established the nature of the letter of attorney from the above provision, as well as the admissibility of granting it to a partner of a limited partnership who is also a limited partner and a member of the management board of a limited liability company. (general partner). The Supreme Court rightly concludes that granting this partner a power of attorney according to Art. 210 k.s.h. would be contrary to the nature of a limited partnership. At the same time, the glossator analyzes the problem of applying the provision of Art. 210 k.s.h.

for activities concluded between the partners of a “one-person” limited partnership. The nature of this structure, manifesting itself in the actual single-person capability of the company, makes it impossible to infringe the interests of the limited liability company. and her accomplice against their will.

Keywords: representation of a limited liability company, organizational (corporate) power of attorney, agreement or dispute with a management board member, limited partner, limited partnership